

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМЕНІ Д. Є. ЗАДОРА»
ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Циклова комісія «Спів»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Стегней С.Н. Стегней С.Н.

01 вересня 2025
Дата

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

галузь знань	02 Культура і мистецтво
спеціальність	025 Музичне мистецтво
освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
освітньо-професійна програма	Музичне мистецтво

Розробник: Глеба Світлана Василівна, викладачка, заслужена артистка України

Програму навчальної дисципліни «Педагогічна практика» обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії «Спів», протокол №1 від 27 серпня 2025 року

Голова циклової комісії

Підпис

Підгородська Н.М.

під

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Кількість кредитів – 7	Курс:
	III, IV
	Семестр
	V, VI, VII, VIII
Загальна кількість годин – 210	Аудиторні заняття 136 год.
	Практичні
	Індивідуальні заняття – 136 год.
	Самостійна робота 74 год.
	Форма підсумкового контролю: залік.

Статус дисципліни: обов'язкова

Мова навчання: українська

МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Педагогічна практика» є:

- формування висококваліфікованого музиканта-викладача, який творчо підходить до виховання молодого покоління;
- набуття студентом педагогічних знань і навиків, вдосконалення його як музиканта-викладача;
- розвинути у студента цікавість до педагогічної діяльності і методичної роботи в межах музичної педагогіки;
- вироблення у студента таких морально-етичних якостей, як відчуття обов'язку, дисциплінованість, відповідальність за виховання і навчання учня;
- вироблення відчуття відповідальності за успіхи учня.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Педагогічна практика» є:

- опанування педагогічних знань, вмінь і навичок на основі дії системи, основними компонентами якої виступають «спеціальність – педагогіка – психологія – методика – педагогічна практика»;
- вміння студентом систематизувати власні знання і передавати їх своєму учневі;
- навчити студента пов'язувати практичні заняття з теоретичним осмисленням проведеної роботи;
- виховання у студента морально-етичних якостей: відчуття обов'язку, дисциплінованість, відповідальність за навчання і виховання учня.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- усно та письмово спілкуватися державною мовою;
- мати загальні та базові знання з професії та застосовувати їх на практиці;
- діяти на базі етичних принципів;
- адаптуватися і діяти в новій ситуації, генерувати нові ідеї (креативність);
- брати ініціативу на себе;
- скласти індивідуальний план роботи;
- аналізувати голосові, психологічні, та музично-виконавські особливості учня;
- підбирати репертуар для учня з урахуванням його вокальних даних;
- працювати з учнем згідно вибраного напрямку;
- повністю виконувати завдання, які передбачаються програмою практики;
- нести відповідальність за виконану роботу та її результати;
- підготувати і провести академічний концерт учня по класу сольного співу;
- показати результат роботи з учнем на академконцертах;
- фіксувати всі етапи роботи з учнем та вести облік виконаної роботи у щоденнику практики;

- скласти комплект документів індивідуального звіту проходження педагогічної практики.

вміти:

- практично й оперативно застосувати знання та вміння до конкретних професійних ситуацій;
- використовувати нормативні документи в навчально-педагогічній роботі;
- застосовувати професійно-профільовані знання та практичні навички з фахових дисциплін;
- застосовувати комплексну виховну і навчальну роботу з учнем студії;
- вести навчальну документацію, знати правильно її заповнити;
- працювати з методичною літературою, бути в курсі новітньої інформації з фахових та музично-теоретичних дисциплін у професійній діяльності;
- використовувати знання педагогічного репертуару в педагогічній діяльності;
- оперативно застосовувати знання, вміння та навички у педагогічній роботі в процесі формування естетичних поглядів та художніх смаків;
- використовувати професійно-профільовані знання при визначенні рівня музичних здібностей дітей;
- усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між усіма елементами теоретичних та практичних знань музичного мистецтва;
- аналізувати і оцінювати виконання програми учнем;
- складати під керівництвом викладача характеристику учня, а також індивідуальний план;
- використовувати практичні навички сольного та ансамблевого співу для професійної діяльності;
- оперувати професійною термінологією у сфері фахової діяльності;
- знати основні шляхи пошуку виконавських засобів втілення художнього образу у виконавській та педагогічній діяльності;
- застосовувати традиційні та альтернативні інноваційні технології в процесі педагогічної діяльності;
- використовувати комп'ютерні технології в практичному втіленні професійних знань й умінь;
- впроваджувати та вибирати безпечні умови і режими праці, організувати робоче місце.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ (Міждисциплінарні зв'язки)

Попередньо здобуті знання методичного мистецького спрямування .

ІНТЕГРАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ

Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

ПЕРЕЛІК ЗАГАЛЬНИХ (ЗК) І СПЕЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ (СК) ВИПУСКНИКА

(відповідно до освітньо-професійної програми підготовки
фахового молодшого бакалавра):

- ЗК 3** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
  - ЗК 5** Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
  - ЗК 6** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
  - ЗК 7** Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
  - ЗК 8** Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
-
- СК 1** Здатність використовувати знання та розуміння традиційних і сучасних культурно-мистецьких процесів і практик у власній професійній діяльності.
  - СК 4** Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.
  - СК 5** Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній/виконавській/педагогічній/організаційно-творчій діяльності.
  - СК 6** Здатність передавати знання, застосовувати професійні та педагогічні методи, підходи, технології, знання вікової психології в умовах роботи з аматорським колективом та/або в педагогічній діяльності на рівні початкової мистецької освіти
  - СК 7** Здатність самостійно організовувати та провадити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у професійній діяльності.
  - СК 8** Здатність оперувати професійною термінологією.
  - СК 9** Здатність застосовувати інтегровані знання з інших видів мистецтва в професійній діяльності.
  - СК 10** Здатність використовувати технологічні ресурси, новітні цифрові звукові технології в професійній діяльності.
  - СК 11** Здатність відслідковувати і оцінювати власний прогрес та досягнення у професійній сфері, проявляти критичну самосвідомість.

СК 12 Здатність здійснювати міжособистісну та соціальну взаємодію для досягнення професійних цілей.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає досягнення наступних результатів:

РН 10 Володіти методикою роботи з учнем, учнівським та/або аматорським колективом з урахуванням вікових особливостей учасників

РН 11 Підбирати навчальний/виконавський репертуар з урахуванням музичних здібностей та/або цілей навчання здобувачів початкової мистецької освіти та/або рівня аматорського колективу

РН 12 Проводити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у виконавській/освітній/організаційно-творчій діяльності

РН 13 Використовувати професійну термінологію під час виконання творчих та навчальних програм.

РН 14 Розробляти та документувати навчально-методичні/творчі матеріали, вести документацію, пов'язану з виконанням професійних обов'язків

РОЗПОДІЛ ЗАГАЛЬНОГО ОБСЯГУ ГОДИН МІЖ ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ, ПОСЛІДОВНІСТЬ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1 Організаційний момент. Знайомство з учнем/учнями. Знання специфіки дитячого голосу і особливості його розвитку. Визначення типу голосу, діапазону та його технічних можливостей.

Студент знайомиться з учнем/учнями, записує дані в щоденник-звіт та тимчасовий журнал. Викладач визначає тип голосу/голосів та окреслює спектр подальшої роботи, пропонує організацію навчального процесу, планування уроків та підбір репертуару відповідно до встановленого типу голосу. Дуже важливо є враховувати робочий діапазон учня/учнів при виборі репертуару, щоб уникнути перевантаження голосового апарату і підтримувати здоровий розвиток голосу.

Студент веде конспект, розписуючи класифікацію голосів учня/учнів.

Тема 2 Фізіологічні дані маленького співака. Будова голосового апарату дитини як вокального інструменту. Підбір вправ та репертуару для подальшої роботи над розвитком голосу учня/учнів.

Знання фізіології дитини та складових голосового апарату є критично важливим при роботі над поставою голосу, особливо дитячого. Від цих знань залежить планування уроків та режим роботи з учнями. Тому студент конспектує всі відомості про особливості фізіологічного стану учня/учнів, які проходять навчання у студії. Вибір творів для роботи з дитячим голосом повинен відповідати завданням, спрямованим на подальший розвиток та вдосконалення технічних можливостей голосу учня/учнів. Проаналізувавши тип та можливості голосу, викладач пропонує кілька вокалізів та різнохарактерних творів для подальшого вивчення, роз'яснюючи студенту методику роботи та поставлену мету.

Тема 3 Співацька постава. Початкові навички звукоутворення при взаємодії з диханням. Види розспівок та вокальних вправ для початкової роботи над поставою дитячого голосу.

Викладач, працюючи з учнем/учнями, наголошує на правильному положенні голови та тіла під час співу. Демонструє різні вправи та ігрові моменти для розслаблення м'язів корпусу тіла, шиї та щелепи. Підбирає співацькі та дихальні вправи і розспівки відповідно до індивідуальних властивостей конкретного дитячого голосу, які спрямовані на виправлення та вдосконалення технічних аспектів його розвитку. Студент уважно стежить за процесом та методикою роботи викладача і веде конспект для подальшого вивчення та застосування їх в практичній роботі з учнем/учнями.

Тема 4 Робота над творами.

Викладач демонструє процес роботи над вивченням творів з учнем/учнями, працюючи над опорою звуку та його точним відтворенням, м'якою атакою, плавним звуковеденням, чистою інтонацією, чіткістю вимови, пояснюючи студенту важливість всіх цих аспектів в подальшому правильному розвитку голосу учня/учнів.

Тема 5 Голос і його якості.

Головні якості голосу – це сила, висота, тембр, благозвучність, польотність, рухливість і різноманітність тону. Студент уважно слідкує за всіма прийомами, які використовує викладач, спрямованими на розвиток цих якостей.

Тема 6 Підбір розспівок та вибір вокальних творів для роботи на уроках протягом семестру відповідно віку та можливостей голосу учня/учнів. Розучування вибраних творів.

Студент самостійно починає працювати з учнем/учнями, підбираючи розспівки, дихальні вправи та твори із запропонованих викладачем зі списку рекомендованих. В процесі вивчення творів викладач слідкує за роботою студента, коригуючи та допомагаючи рекомендаціями. Важливим є правильний вибір режиму роботи та вибір репертуару, особливо в період мутації голосу як хлопчиків так і дівчат. Обсяг роботи та навантаження на голосовий апарат в цей період скорочуються, використовуються вправи та твори з меншим діапазоном. Форми роботи під час уроків змінюються.

Тема 7 Поступова робота над вокальним диханням, точністю інтонування, правильним відтворенням звуку (залежно від манери виконання) та дикцією. Особливості розвитку голосів, підбір відповідного репертуару.

Студент, керуючись попередніми записами у конспекті, виконує дихальні вправи, використовуючи їх у взаємодії з учнем/учнями, вимагаючи копіювання, точного інтонування та відповідної манери звукоутворення. Використовуючи теоретичні знання з методики та гігієни голосу, студент враховує особливості розвитку голосу дівчат та хлопчиків (фізіологічні зміни) та, консультуючись з викладачем, підбирає та працює над вибраними творами.

Тема 8 Співацьке дихання, різновиди дихальних вправ та їх використання в процесі роботи над розвитком дитячого голосу. Співацька дикція. Використання скоромовок та чистомовок для роботи над дикцією.

Робота над різновидами дихальних вправ та їх використанням у процесі розвитку дитячого голосу. Робота над співацькою дикцією. Студент займається пошуком відповідних скоромовок та чистомовок для застосування їх у подальшій роботі над творами. Робота над вмінням використовувати різні дихальні техніки у співі в конкретних творах, застосовуючи методичні поради та рекомендації.

Тема 9 Активна фаза підготовки учня/учнів до контрольного заходу та участі в тематичних концертах. Художньо-образне відтворення виконуваних творів.

Студент контролює знання учнем/учнями творів напам'ять, вміння використовувати відпрацьовані вокальні навички під час виконання творів, організовує прогон програми в залі, налаштовує психологічно, застосовує знання та вміння, отримані у спеціальному класі, під час роботи з учнем/учнями над створенням художнього образу виконуваних творів.

Тема 10 Професійні захворювання голосу і профілактика їх запобігання.

Хвороби, індивідуальні особливості організму та неправильний вибір режиму та методів роботи над поставою дитячого голосу можуть призвести до професійних захворювань. Тому знання цих аспектів є обов'язковими при проведенні педагогічної практики. Викладач консультує, контролює та направляє роботу студента так, щоб уникнути ускладнень при роботі з голосом.

Тема 11 Поняття режиму роботи вокаліста та вміння дотримуватися його при роботі з дитячим голосом.

Для студентів, які готуються стати викладачами вокалу, важливо не лише розуміти технічні аспекти розвитку голосу, але й знати, як забезпечити відповідний режим роботи вокаліста. Це включає рекомендації щодо харчування, відпочинку, температурного режиму та контролю навантаження, що мають вирішальне значення для збереження здоров'я голосового апарату. Навчаючи студентів, викладач підкреслює важливість поступового та усвідомленого підходу до розвитку дитячого голосу, щоб уникнути перевантаження та зберегти здоров'я голосового апарату на довгі роки.

Тема 12 Вокальна термінологія. Ведення словника музичної термінології.

Викладач контролює ведення студентом словника музичних термінів та вимагає їх знання і правильного використання під час уроків.

Тема 13 Вокальні вправи для початківців.

Протягом усього періоду практики студент використовує в роботі з учнем/учнями вправи для початківців, запропоновані викладачем та опрацьовані під час самостійної роботи.

Тема 14 Знання вокально-педагогічного репертуару та вміння правильно підібрати твори для роботи над розвитком дитячого голосу.

Вибір творів для роботи залежить від типу голосу та його технічних можливостей. Твори обирають з конкретною метою: розвивати діапазон, гнучкість, силу, рухливість голосу, а також вирішувати проблеми, пов'язані з перехідними нотами. Знання вокального репертуару є одним із ключових аспектів педагогічної практики. Звертаючись до рекомендованої літератури, можна знайти корисні методичні рекомендації, які допомагають вирішувати різні проблеми, що виникають під час роботи над поставою голосу. Такі ресурси містять детальні описи вправ, технік і підходів, які можна використовувати для подолання конкретних виконавських труднощів. Викладач, спираючись на методичні знання та власний досвід, пояснює студенту, як розкрити потенціал дитячого голосу та забезпечити його розвиток на кожному віковому етапі.

Тема 15 Психічний стан і режим співаків.

Психічний стан і режим співака є критично важливими для його успішної вокальної кар'єри. Голосовий апарат чутливо реагує на емоційний та фізичний стан виконавця, тому підтримка психічного здоров'я, поряд із фізичним, є невід'ємною складовою успішного виконання. Студент проводить заняття врівноважено і стримано, не дозволяючи стресу чи надмірним емоціям впливати на проведення уроків.

Тема 16 Робочий діапазон дитячого голосу.

Робочий діапазон дитячого голосу — це діапазон нот, у якому дитина може співати з комфортом і без напруження. Він зазвичай відрізняється залежно від віку та індивідуальних особливостей дитини. Загалом у молодших дітей (наприклад, дошкільного та молодшого шкільного віку) діапазон обмежений, а з віком і розвитком голосу він розширюється. Для дітей робочий діапазон може охоплювати приблизно одну октаву, починаючи від нот Соль (G) до Соль (G) або Ля (A) першої октави. Цей діапазон змінюється з розвитком голосу і поступово збільшується, особливо в міру наближення до підліткового віку. Студент уважно стежить за процесом і вводить корективи відповідно методичним порадам з цього питання.

Тема 17 Регістри жіночих і чоловічих голосів.

Знання регістрів голосу є важливою частиною комплексного підходу до вокального навчання. Це знання допомагає створити ефективну програму тренувань, а також вибрати відповідні методи і техніки для розвитку та удосконалення голосу. Тому вміння студента орієнтуватися в цьому питанні є надзвичайно важливим.

Тема 18 Гігієна голосу співака.

Викладач вимагає від студента дотримуватися правил гігієни голосу та навчити учня також слідкувати за цими правилами.

Гігієна голосу співака включає в себе практики і звички, які сприяють здоров'ю голосових зв'язок і запобігають їх перенавантаженню або пошкодженню. Ось кілька основних аспектів гігієни голосу:

1. Належне зволоження.

- Питний режим: регулярне споживання води допомагає підтримувати голосові зв'язки зволеними і зменшує ризик їх пересихання.
- Вологість повітря: використання зволожувачів повітря, особливо в сухих або опалювальних приміщеннях, може допомогти зберегти вологість голосових зв'язок.

2. Правильна техніка дихання.

- Діафрагмальне дихання: використання діафрагми для дихання дозволяє краще контролювати подачу повітря і зменшує навантаження на голосові зв'язки.
- Уникання перевантаження: надмірне напруження під час співу може спричинити пошкодження голосових зв'язок. Важливо використовувати правильну техніку, щоб уникнути таких проблем.

3. Вправи для голосу.

- Розігрів: перед співом корисно виконувати вправи для розігріву голосових зв'язок, такі як м'які голосні звуки або скейлінги.
- Релаксація: вправи на розслаблення можуть допомогти зменшити напруження в голосових зв'язках і навколишніх м'язах.

4. Уникання шкідливих звичок.

- Тютюнопаління і алкоголь: тютюн і алкоголь можуть негативно вплинути на здоров'я голосових зв'язок, тому їх споживання слід обмежити або уникати.
- Переохолодження: уникання переохолодження горла і голосових зв'язок, яке може статися при споживанні холодних напоїв або перебуванні в холодному середовищі.

5. Догляд за голосом.

- Відпочинок: надання голосу достатнього відпочинку є критично важливим. Постійне навантаження може призвести до перенапруження і можливих травм.
- Уникання шкідливих впливів: уникання довготривалого гучного голосного спілкування або кричання, яке може призвести до пошкодження голосових зв'язок.

6. Профілактика і лікування.

- Регулярні перевірки: професійні вокалісти повинні регулярно перевіряти стан своїх голосових зв'язок у лікаря-отоларинголога.
- Раннє лікування: якщо виникають проблеми при звукоутворенні.

Тема 19 Гігієна голосу при виступі.

Гігієна голосу при виступі є важливим аспектом для забезпечення здоров'я голосового апарату та досягнення високої якості виконання. Готуючи учня до виступів і під час самих виступів, студент має стежити за дотриманням усіх правил гігієни голосу.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин		
	усього	у тому числі	
		індивід.	самостійна робота
1	2	3	4
V семестр			
Тема 1. Організаційний момент. Знайомство з учнем/учнями. Знання специфіки дитячого голосу і особливості його розвитку. Визначення типу голосу, діапазону та його технічних можливостей.	4	2	2
Тема 2. Фізіологічні дані маленького співака. Будова голосового апарату дитини як вокального інструменту.	5	2	3

Підбір вправ та репертуару для подальшої роботи над розвитком голосу учня/учнів			
Тема 3. Співацька постава. Початкові навички звукоутворення при взаємодії з диханням. Види розспівок та вокальних вправ для роботи над поставою дитячого голосу.	10	6	4
Тема 4. Робота над творами.	15	13	2
Тема 5. Голос і його якості. .	10	8	2
Підсумкове заняття	1	1	–
Всього:	45	32	13
VI семестр			
Тема 6. Підбір розспівок та вибір вокальних творів для роботи на уроках протягом семестру відповідно віку та можливостей голосу учня/учнів. Розучування вибраних творів.	5	4	1
Тема 7. Поступова робота над вокальним диханням, точністю інтонування, правильним відтворенням звуку (залежно від манери виконання) та дикцією. Особливості розвитку голосів, підбір відповідного репертуару.	12	10	2
Тема 8. Співацьке дихання, різновиди дихальних вправ та їх використання в процесі роботи над розвитком дитячого голосу. Співацька дикція. Використання скоромовок та чистомовок для роботи над дикцією.	15	13	2
Тема 9. Активна фаза підготовки учня/учнів до контрольного заходу та участі в тематичних концертах. Художньо-образне відтворення виконуваних творів.	12	8	4
Підсумкове заняття	1	1	–
Всього:	45	36	9
VII семестр			
Тема 10. Професійні захворювання голосу і профілактика їх запобігання.	12	8	4
Тема 11. Поняття режиму роботи вокаліста та вміння дотримуватися його при роботі з дитячим голосом.	8	6	2
Тема 12. Вокальна термінологія. Ведення словника музичної термінології.	15	7	8

Тема 13. Вокальні вправи для початківців.	24	10	14
Підсумкове заняття	1	1	–
Всього:	60	32	28
VIII семестр			
Тема 14. Знання вокально-педагогічного репертуару та вміння правильно підібрати твори для роботи над розвитком дитячого голосу .	18	9	9
Тема 15. Робочий діапазон дитячого голосу.	8	6	2
Тема 16. Психічний стан і режим співаків.	13	9	4
Тема 17. Регістри жіночих і чоловічих голосів.	4	2	2
Тема 18. Гігієна голосу співака.	9	6	3
Тема 19. Гігієна голосу при виступі.	8	4	4
Залік.	1	1	–
Всього:	60	36	24
Всього годин	210	136	74

Самостійна робота

Самостійна робота здобувача освіти є важливою складовою навчального процесу, що сприяє розвитку творчої ініціативи та формує чітке уявлення про методику роботи з учнем під час педагогічної практики. Викладач забезпечує розширення музичного світогляду здобувача освіти, сприяє розвитку його творчої активності та самостійності. Окрім творів, які здобувач освіти вивчає разом із учнем під час уроків, передбачається робота з читанням з листа та ознайомлення з різноманітною методичною та вокальною літературою. Перевірка самостійної роботи здійснюється під час підсумкового контролю.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
5 семестр		
1.	Тема 1. Прослуховування та виявлення музичних здібностей в учнів студії. Етапи розвитку дитячого голосу.	1
2.	Тема 2. Історичний огляд проблеми розвитку дитячого голосу і методів його дослідження.	1
3.	Тема 3. Особливості дитячого голосу на різних вікових етапах розвитку дитини. Характерні особливості дитячого голосового апарату.	3
4.	Тема 4. Формування вірних навичок звукоутворення. «Опорний» звук, як основа звукоутворення. Дикція, як засіб покращення звучання голосу.	2

5.	Тема 5. Особливості будови гортані. Правильний підбір репертуару учнів на початковому етапі навчання. Складання індивідуального плану учня-початківця	1
6.	Тема 6. Поняття класифікації голосів. Робота над програмовими вимогами, та складання індивідуальних планів учнів молодших класів враховуючи класифікацію голосів. Ознайомлення з програмовими вимогами. Складання перспективних індивідуальних планів учнів молодших класів.	2
7.	Тема 7. Голос і його якості. Основні властивості голосу: діапазон, польотність, дзвінкість, рухливість та тембр. Ознайомлення з критеріями оцінювання учнів.	2
8.	Тема 8. Ознайомлення з усіма видами навчальної документації. Вірність ведення студентами-практикантами навчальної документації.	1
Всього		13
6 семестр		
9.	Тема 9. Розвиток творчих навичок в учнів молодших класів. Ознайомлення практикантом з методами, які використовуються в музичному вихованні учнів молодших класів. Поняття про явище мутації голосу.	2
10.	Тема 10. Індивідуальний підхід до особливих видів мутаційних процесів.	1
11.	Тема 11. Розвиток голосу у дівчат на початковому етапі навчання.	1
12.	Тема 12. Робота педагога під час мутації голосу. Правильний підбір репертуару і вправ для голосу на цей період.	1
13.	Тема 13. Співацьке дихання як основа правильної вокальної техніки.	1
14.	Тема 14. Характерні недоліки співацького дихання у дітей та шляхи їх виправлення. Зв'язок процесу дихання із правильним звукоутворенням і відчуттям фразування.	1
15.	Тема 15. Співацька дикція. Поняття співацької дикції.	1
16.	Тема 16. Особливості творення голосних та приголосних букв під час співу. Вправи для розвитку співацької дикції.	1
Всього		9
7 семестр		
17.	Тема 17. Розвиток творчих навичок в учнів середніх класів. Причини функціонального порушення голосу та їх класифікація.	3
18.	Тема 18. Гігієна голосу та профілактичні заходи для підтримки здоров'я голосового апарату.	2
19.	Тема 19. Поняття дисфонії та методи роботи з учнями, профілактичні заходи що до охорони голосу, рекомендації методичної літератури.	3
20.	Тема 20. Особливості режиму роботи співака. Загальний стан організму і його вплив на якість звучання голосу. Як підготувати учня до активної роботи під час уроку.	4
21.	Тема 21. Вокальна термінологія. Практичне використання її під час роботи з учнем над творами.	2

22.	Тема 22. Індивідуальний підхід до учнів і його значення при виборі вокальних вправ для початківців.	4
23.	Тема 23. Вокально-педагогічний репертуар. Формування репертуарного списку.	5
24.	Тема 24. Індивідуальний підхід до вибору творів, враховуючи можливості та рівень учнів.	5
Всього		28
8 семестр		
25.	Тема 25. Творча діяльність учнів старших класів. Особливості режиму співаків та їхнє позначення на психічному стані під час виступів.	4
26.	Тема 26. Коротка історія розвитку науки про вищу нервову діяльність.	2
27.	Тема 27. Розвиток діапазону дитячого голосу. Розвиваючі вправи для голосу дітей різних вікових особливостей та індивідуальної будови голосового апарату.	6
28.	Тема 28. Особливі застереження, про які слід пам'ятати при роботі з дитячим голосом.	2
29.	Тема 29. Поняття співочого регістру. Основні принципи роботи над рівністю звучання голосу по всьому регістру.	2
30.	Тема 30. Планування та проведення відкритих уроків, вміння аналізувати проведення відкритого уроку. Складання плану відкритого уроку. Робота над вмінням аналізувати виступи учня на академконцертах студентами-практикантами. Написання характеристики виступу учня.	4
31.	Тема 31. Гігієна голосу співака. Рівень складності репертуару, як умова художнього зростання виконавця. Робота над художнім образом музичного твору та підготовка учнів до сценічних виступів.	1
32.	Тема 32. Гігієна голосу при виступі. Планування репертуару для учнів старших класів. Вивчення програмових вимог учнів старших класів. Складання індивідуальних та перспективних планів учнів з різними ступенями музичної підготовки. Організація та проведення дитячих філармоній.	1
33.	Тема 33. Особливості сценічного виконання під час хвороби. Робота над документацією. Написання звіту та всієї необхідної навчальної документації по педагогічній практиці.	2
Всього		24
Разом		74

ФОРМИ ТА ЗАСОБИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Результати навчання студента, що відображають досягнутий ним рівень компетентностей відносно очікуваних, ідентифікують і вимірюють у процесі контрольних заходів за допомогою критеріїв.

Оцінювання студентів охоплює низку письмових, усних, практичних контрольних процедур, які використовують відповідно до компетентнісних характеристик (знання, вміння/навички, комунікація, відповідальність і автономія) результатів навчання, досягнення яких контролюється.

Вимірювання рівня досягнення результатів навчання здійснюється експертно за критеріями.

Оцінювання результатів навчання студентів проводиться під час проведення поточного і підсумкового контролю.

Поточний контроль проводиться у формі усного опитування на індивідуальних заняттях у вигляді оцінювання активності здобувача освіти, відповідальності, рівня його практичної професійної підготовки, музичної обізнаності, якості, грамотності, і має на меті перевірку рівня засвоєння здобувачем освіти освітнього компонента.

Семестровий контроль проводиться шляхом оцінювання обсягу та своєчасності виконання завдань практики; перевірки фіксацій спостереження у «Звіті-щоденнику студента-практиканта профілізації «Спів»», перевірки завдань самостійної роботи. Кожен здобувач освіти у восьмому семестрі готує тематичні реферати з педагогічної практики. Тема реферату визначається викладачем-консультантом.

Підсумковий контроль проводиться відповідно до навчального плану, у формі заліку у VIII семестрі в терміни, встановлені графіком освітнього процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному програмою навчальної дисципліни.

Залікові вимоги: проведення відкритого уроку, що відповідає змісту теми реферату та передбачає її практичне розкриття під час заняття; демонстрація здобувачем освіти знання репертуару учня; урахування участі учня у виступах та обговореннях академічних концертів; добір репертуару відповідно до року навчання; якісне ведення навчальної документації; належне виконання самостійної роботи.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання результатів поточного та підсумкового контролю здійснюється за національною (чотирибальною) шкалою:

Для заліку	
«Відмінно» (5)	Студент-практикант виявляє відмінний рівень фахових знань, володіє професійною культурою та чистою мовою, прагненням і здатністю до продуктивної праці;

	<p>виявляє здатність до творчого підходу у виконанні поставлених завдань;</p> <p>в процесі роботи проявляє яскраво педагогічну індивідуальність, впевненість та самостійність мислення;</p> <p>має методичну теоретичну та практичну підготовку в межах обсягу навчального матеріалу відповідних дисциплін; володіє на доброму рівні музичним інструментом;</p> <p>володіє професійними знаннями в повному обсязі та самостійно, правильно, впевнено виконує всі прийоми, засоби, методи, що необхідні для ведення уроків та виконання роботи, що обумовлено програмовими вимогами даної навчальної програми та в межах встановлених норм часу;</p> <p>своєчасно та грамотно веде документацію, конспектує всі види роботи під час занять та виконує самостійні завдання в повному обсязі.</p>
<p>«Добре» (4)</p>	<p>Студент-практикант відтворює основні професійні навички з розумінням, правильно користується основними методичними прийомами та засобами;</p> <p>самостійно складає плани уроків і в цілому правильно виконує поставлені завдання;</p> <p>достатньо усвідомлено користується професійною термінологією та музичним матеріалом і виконує поставлені завдання на хорошому рівні;</p> <p>якісно виконує роботу, але припускає несуттєві помилки, які може виправити (знає шляхи їх усунення, грамотно і усвідомлено пояснюючи їх, розуміючи основну причину);</p> <p>володіє музичним інструментом на хорошому рівні;</p> <p>результат виконаної програми відповідає вимогам кваліфікаційної характеристики відповідної професії певного ступеня професійної освіти та діючим якісним і кількісним показникам на даний період навчання;</p> <p>грамотно веде всю документацію по практиці, конспекти. Виконує самостійні завдання.</p>
<p>«Задовільно» (3)</p>	<p>Практикант робить помилки в побудові уроку, не у повному обсязі володіє професійними знаннями;</p> <p>невпевнено застосовує прийоми, засоби, методи роботи, що необхідні для грамотного проведення уроку;</p> <p>не володіє професійною мовою, прагненням і здатністю до продуктивної праці;</p>

	<p>темп проведення уроку занадто повільний, у результаті чого учень відволікається, стає неуважним;</p> <p>практикант не має необхідних знань у сфері роботи над поставою голосу;</p> <p>урок є неефективним; володіє музичним інструментом на задовільному рівні;</p> <p>практикант неохайно заповнює всю навчальну документацію по практиці, не має в наявності конспектів та не виконує систематично самостійні завдання.</p>
«Незадовільно» (2)	<p>Відсутня систематичність у роботі практиканта. Отримав негативний відгук про роботу. Заліковий урок побудований невірною, проводиться хаотично; практикант не вміє без помилок заграти розспівки під час розігрівання голосу;</p> <p>відсутнє володіння професійною мовою, зауваження не зрозумілі учню; помітно, що підготовки до уроку не було;</p> <p>урок проводиться нецікаво, немає результатів;</p> <p>відсутність документації або її неграмотне ведення, відсутність конспектів. Самостійне завдання не виконує.</p>

ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

(за потребою)

Фортепіано, мікрофони, акустична система, ноутбук, носії.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна
Методична

1. Антонюк В.Г. Вокальна педагогіка (сольний спів): підручник для вузів – Київ: Віпол, 2007. – 173 с
2. Головка А. «Вокально-хорове мистецтво: підручник для вокалістів і педагогів».

3. Шуляр О.Д. Методичні поради з питань організації самостійної роботи студентів з постановки голосу у вузі (на допомогу вокалістам-початківцям). – Івано-Франківськ, 2017
4. Бавика Т.В. Практичні рекомендації по формуванню співацького дихання / Т.В.Бавика. – Луганськ, 2014. – 24с.
5. Даценко А.С. Сольний спів: метод. реком. для студ. спец. «Музичне мистецтво» спеціалізації «Академічний спів» / А.С.Даценко; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка», 2013. – 61 с.
6. Даофен Сі. Методика використання інноваційних технологій у підготовці майбутніх учителів музики до співацької діяльності: автореф. дис. ...канд. пед. наук: спец. 13.00.02 «Теорія та методика музичного навчання» / Даофен Сі; Київський націон. педаг. університет імені М.П.Драгоманова. – Київ, 2015. – 23 с.
7. Кушка Я.С. Методика навчання співу: посібник з основ вокальної майстерності / Я.С.Кушка. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010.-288 с.
8. Можайкіна Н.С. Методика викладання вокалу: навчально-методичний комплекс / Н.С.Можайкіна. – Київ: Видавництво НПУ імені М.П.Драгоманова, 2013. – 80 с.
9. Поліщук В. «Методика вокальної освіти».
- 10."The Structure of Singing: System and Art in Vocal Technique" by Richard Miller.
- 11."Complete Vocal Technique" by Cathrine Sadolin.
- 12."Singing and Teaching Singing: A Holistic Approach to Classical Voice" by Janice L. Chapman.
- 13.Завалко Є.В. «Методологія формування готовності вчителя музики до інноваційної діяльності».
- 14.Знаменська О.В. «Культура мови у співі.» К. – Державне видавництво ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І МУЗИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ УРСР Київ 1959р.
- 15.Євтушенко Д. Роздуми про голос (Нотатки педагога-вокаліста). – Київ: «Музична Україна» 1979.

Рекомендована нотна література:

Вокалізи:

1. Абт Ф.. Вокалізи №№ 1-8 (для середніх і низьких голосів)
2. Ваккаї Н.. Практичний метод італійського співу: №№ 1-5 (для середніх і високих голосів).
3. Воронін О.К. та Вороніна Р.М. Вокалізи на теми українських народних пісень:

- №№ 1-10 (для середніх і низьких голосів).
4. Завалішина М. Вокалізи (для високих голосів).
  5. Конконе Дж.. 50 вокалізів: №№ 1-11.
  6. Лютген Б. Щоденні вправи. 20 маленьких вокалізів: №№ 1,4,5,7,9,10.
  7. Панофка Г.. 24 вокалізи: №№ 1-8; 12-14 (для середнього і високого голосів)
  8. Татарінова Н. Збірник творів для співаків-початківців: вокалізи №№ 1-15 (для всіх голосів);

Твори українських композиторів:

9. Басова І. «Ганнусина пісня», «Смерічка»;
10. Білик І. «Колискова», «Киця-кицюня»;
11. Бровко В. «Ходить сон»;
12. Верменич В. «Польова царівна»;
13. Горова Л. «Зима», «Амур»;
14. Май Н. «Мама і тато», «Пісня про гномика»;
15. Мережин П. «Попелюшка», «Пісня для друзів», «Пісня про дружбу»;
16. Попернацький Л. «Україно-світ»;
17. Рожков Ю. «Зоопарк», «Музика»;
18. Ярошенко Т. «Осінні кораблики»

Твори зарубіжних композиторів:

19. Брамс Й.: «В зелених вербах будинок стоїть», «Колискова».
20. Векерлен Ж.: «Молода Флора», «Прийди скоріш, весна».
21. Гайдн Й.: «Тихо дверці в сад відкрий», «Маленький будиночок».
22. Гріг Е.: «Козлята», «Лісова пісня», «Дитяча пісенька», «Захід сонця».
23. Далькроз Ж. «Куранти».
24. Каччіні Дж.. Арія «Amor ch'atendi».
25. Л. ван Бетховен: «Сурик», «Прощання Моллі», «Весняна пісня», «Чарівна квітка».
26. Моцарт В.А.: «До цитри», «Колискова», «Травнева ніч», «Маленька пряжа».
27. Скарлатті А. Арія «O, cessate di piegarvi».
28. Шуман Р.: «Метелик», «Пісочна людина», «Вечірня зіронька», «Совушка».

Народні пісні в обробці українських та зарубіжних композиторів: Англійські народні пісні:

- 29.«Веселий мельник» в обр. Дж. Шоу.
- 30.«Під тінню дубів» в обр.Г.Меллера;
- 31.«Очі, як тост...» в обр.Л.Бетховена.
- 32.«Мельник Ді» в обр. Б.Бріттена;

Італійські народні пісні:

- 33.«Сміх Амура» обр. Г.Меллера.

Неаполітанські народні пісні:

- 34.«Щаслива» в обр.Г.Меллера;
- 35.«Колискова» в обр.В.Мелко;
- 36.«Катина» в обр.В.Мелко; «Танець» в обр. В.Мелко.

Румунська народна пісня

- 38. «Пастушок» в обр. З.Левіної.

Українські народні пісні:

- 37.«Ой, джигуне, джигуне», «Дощик» в обр. М.Лисенка
- 38.«Зелений барвіночку», «Ой, зацвіли фіалочки» в обр. С.Мартона;
- 39.«Хусточка» в обр. А.Єдлички;

Швейцарська народна пісня

- 40.«Садівниця короля» в обр. Л.Гаутса.